REKLI SO

Zločin je zločin

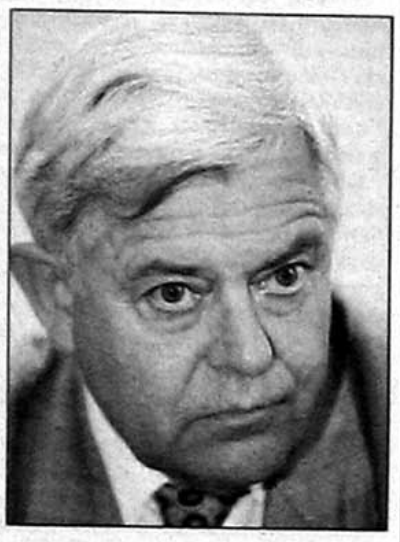

Milan Kučan, slovenski predsednik, v nagovoru udeležencem mednarodne znanstvene konference ob deseti obletnici samostojnosti in odhodu zadnjega vojaka jugoslovanske vojske včeraj v Kopru: "Treba se je soočiti s svojo preteklostjo, jo sprejeti in ne dovoliti, da bi še naprej bremenila in delila nove rodove. Treba je to storiti z vso pieteto do vseh mrtvih in se odpovedati razvadi, da bi mrtvi služili živim za njihove politične obračune, da bi obtoževanje enih služilo kot opravičevanje drugih. Ni opravičila za kolaboracijo in ni opravičila za izvensodne poboje. Zločin je zločin. Storilci morajo zanj odgovarjati. Mrtvi pa zaslužijo dostojen spomin in mir ne glede na različne sodbe o njihovih morebitnih zmotah. To je treba storiti in zrel narod to zmore." **(va)**

Antoličeva naj pretehta svojo odločitev

Strokovni direktor kliničnega centra (KC) **Zoran Arnež** je v izjavi za STA pojasnil, da je **Živo Novak Antolič,** ki je v sredo odstopila z mesta predstojnice kliničnega oddelka za perinatologijo zaradi objektivne odgovornosti v zvezi z nedavno smrtjo porodnice v ljubljanski porodnišnici, včeraj pisno pozval, da naj še naprej izvršuje funkcijo predstojnice do formalnega prenehanja in da naj vnovič pretehta svojo odločitev za odstop. Po Arneževih besedah je Živa Novak Antolič vodilna perinatologinja, ki s svojim statusom in dobrim kliničnim, raziskovalnim in pedagoškim delom zagotavlja kliničnost oddelku za perinatologijo. Obstajajo kriteriji za kliničnost, ki jih je ta oddelek izpolnil. **(sta)**

Na Obrežju velika pošiljka heroina

Na mednarodnem mejnem prehodu Obrežje so včeraj okoli 16. ure prijeli voznika tovornega vozila z registracijo BiH. V posebnem dvojnem dnu tovornjaka so slovenski cariniki odkrili deset do 30 kilogramov heroina. **Miran Koren,** tiskovni predstavnik policije, je novico o najdbi mamila potrdil, o podrobnostih pa zaradi interesov preiskave ni govoril. **(dž)**

Protinatovska kampanja neznanih avtorjev

Včeraj zjutraj je bilo mogoče širom po Ljubljani opaziti letake tudi z naslednjimi mislimi: Dimitrij Rupel v Nato preko tRupel. Na pendreku svet stoji. Kdor noče v Nato, ní Slovenc. Kjer se prepirata dva, ljudstvo manj za jesti ima. Slovenski politiki padajo v ekstazo ob loščenju Bushevih okrvavljenih kavbojskih škornjev. Kdo je avtor teh letakov, ki se širijo tudi po elektronski pošti, ni znano. Pošilja jih nekdo, ki si je nadel ime Razumnik in ki, kot je zapisal, pričakuje o vsebini letakov razmislek ostalih razumnikov. **(kše)**

Skupščina Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije v novi sestavi

Podprli dvig prispevne stopnje

Kljub temu likvidnostne težave tudi v prihodnjem letu - Letošnji primanjkljaj okrog 12,9 milijarde tolarjev

Skupščina Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), ki se je včeraj prvič sestala v novi sestavi in za predsednico skupščine izvolila Ano Morel, predstavnico upokojencev, je obravnavala in sprejela finančni načrt za leto 2002, ki so ga predhodno uskladili z ministrstvoma za finance in za zdravje, in tudi predlagano višjo prispevno stopnjo za obvezno zdravstveno zavarovanje. O njej mora odločati še državni zbor.

Po finančnem načrtu za prihodnje leto, ki ga je predstavil generalni direktor zavoda **Franc Košir,** naj bi prihodki znašali predvidoma 339,3 milijarde tolarjev, odhodki pa 342,6 milijarde. Košir je poudaril, da se bo zavod zaradi načrtovanega primanjkljaja in ohranjanja plačilne sposobnosti moral zadolževati tudi v prihodnjem letu, če bo želel nemoteno izpolnjevati obveznosti. Skupna zadolžitev v prihodnjem letu naj bi bila 24 milijard tolarjev. Vzroke za letošnje negativno poslovanje zavoda, ki se intenzivneje izražajo že od leta 1998, pa kaže pripisati povečanju plač zaposlenim v zdravstvu, ki so od leta 1998 zahtevale dodatnih 27,8 milijarde tolarjev, in v stroških za zdravila, ki so se od tega leta realno povečali za 9,7 milijarde. Svoje je naredila tudi uvedba davka na dodano vrednost, ki pomeni povečanje odhodkov za deset milijard tolarjev. Četudi so člani skupščine včeraj menili, da je sprejemanje finančnega načrta prevelik zalogaj za ustanovno sejo, so ga ob koncu sprejeli kljub predlogu, da naj bi o njem spregovorili na prihodnji skupščini.

Tako rekoč brez razprave so sprejeli sklep o spremembi prispevnih stopenj za obvezno zdravstveno zavarovanje, o predlogu pa morajo odločiti še poslanci. Nova zbirna prispevna stopnja bo s 1. januarjem prihodnje leto 13,45 odstotka. Dodatna obremenitev delodajalcev in Zpiza - ne pa tudi zavarovancev - za 0,20 odstotne točke višjo prispevno stopnjo pa ne bo dovolj, je poudaril Košir, da bi zavod prihodnje leto lahko končal brez primanjkljaja, saj bo ta glede na sprejeti finančni načrt ob koncu prihodnjega leta okrog tri milijarde tolarjev. Letošnji primanjkljaj naj bi bil ob koncu leta 12,9 milijarde.

Z zvišanjem prispevnih stopenj bi zbrali dodatnih 5,8 milijarde tolarjev, s predvidenimi trošarinami bi pridobili milijardo, z zoženjem nekaterih nezdravstvenih pravic, ki ne sodijo v zdravstveno zavarovanje (kar še usklajuje po odborih), pa še okrog 1,4 milijarde. S temi ukrepi naj bi skupaj zbrali okrog osem milijard tolarjev dodatnega denarja. A kljub temu se bo moral zavod za izpolnjevanje pogodbenih obveznosti do 1300 izvajalcev zdravstvenih storitev zadolževati še najmanj prvo polletje prihodnjega leta.

Ob sprejetju sklepa o spremembi prispevne stopnje je skupščina izrazila zaskrbljenost zaradi neuravnoteženega poslovanja v letu 2002 in na pristojne organe naslovila pobudo, da vnovič razmislijo o višini potrebnih finančnih virov za zdravstveno varstvo, zlasti ker se ne izpolnjuje cilj Nacionalnega programa zdravstvenega varstva do leta 2004, po katerem naj bi javna sredstva za zdravstveno varstvo rasla usklajeno z rastjo BDP. Delež javnih izdatkov za zdravstvo v BDP bi namreč znašal le še 6,4 odstotka in ne sedem, kot je določeno.

Miša Vugrinec

Slovensko-kitajsko zdravstveno sodelovanje

S pogovorom ministra za zdravje prof. dr. Dušana Kebra in ministra za zdravstvo Ljudske republike Kitajske dr. Zhanga Wenkanga se je v Pekingu končal prvi del obiska slovenske delegacije. Obiskali so akademijo za tradicionalno kitajsko medicino in njeno učno bolnišnico, inštitut za kardiologijo ter center za preprečevanje in obvladovanje okužbe s HIV-om. Minister Keber je odprl tudi predstavništvo Leka v Pekingu.

Kitajski minister za zdravstvo je z naklonjenostjo sprejel predlog slovenskega ministra za skupno delovanje na mednarodni ravni, kjer bi spodbudili solidarnost pri preskrbi z najpomembnejšimi zdravili. Dogovorili so se še o sodelovanju na drugih področjih. Kitajsko, ki nima sistema zdravstvenega zavarovanja, kot je naš, zanimajo slovenske izkušnje pri reformi sistema zdravstvenega varstva, uvedba zavarovalniškega sistema in sistem financiranja. Podobno velja za izboljšanje upravljanja zdravstvenih ustanov. Slovenijo pa zanimajo kitajske izkušnje pri dopolnjevanju zdravljenja po metodah zahodne medicine s tradicionalno kitajsko medicino, želi si še nadaljnjo podporo kitajske strani pri poglabljanju poslovnega sodelovanja v farmacevtski industriji. Podpisali so pogodbo o skupnem sodelovanju pri uvajanju, proizvodnji in raziskovanju pripravkov iz krvi med slovenskim zavodom za transfuzijo krvi in inštitutom za biološke produkte iz Chengduja. To je prvi konkretni primer prenosa znanja in tehnologije na tem področju. Podpisali so še sporazum o sodelovanju med omenjenim zavodom in centrom za preskrbo s krvjo iz Chengduja. **(mv)**

Policisti za otroke pediatrične klinike

Robert Balen

Poslovna direktorica ljubljanske pediatrične klinike **Biserka Marolt Meden,** vodja službe za hematologijo in onkologijo **Jožica Anžič** ter direktor ljubljanske policijske uprave Branko Slak so včeraj v klubu pediatrične klinike otrokom, zaposlenim in javnosti predstavili projekt Policisti za otroke pediatrične klinike. Ta predvideva večkrat mesečno srečanja policistov konjenikov z otroki. Ti naj bi se družili s psi in konji, ki jih policisti uporabljajo pri svojem delu. Sodelovanje naj bi sčasoma razširili tudi na področje preventivnega izobraževanja otrok in zaposlenih o varnosti v cestnem prometu, problematiki drog, nasilju med vrstniki in delu policista. **(sta)**

Nova Slovenija se pripravlja na kongres

Bajuk kandidat za predsednika

Prvi volilni kongres NSi bo 24. novembra v Rogaški Slatini. V stranki se, sta na včerajšnji tiskovni konferenci povedala njen predsednik dr. Andrej Bajuk in glavni tajnik Anton Kokalj, nanj pripravljajo s polno paro. Bajuk bo, tako je dejal, spet kandidiral za predsednika stranke.

Kdo so njegovi morebitni protikandidati in kdo kandidati za druge funkcije v organih NSi, bo znano najkasneje 9. novembra, ko poteče rok za oddajo kandidatur. Ker bo okoli 200 delegatov na kongresu odločalo o spremembah statuta in s tem tudi o novi organizaciji nekaterih organov NSi, bo zato po Kokaljevih besedah kandidature za katerokoli funkcijo mogoče vlagati še na kongresu. S statutarnimi spremembami naj bi po Bajukovih napovedih izvršilni odbor NSi štel več članov kot jih sedaj, svet stranke naj bi dobil večja pooblastila, oblikovali pa naj bi še nov organ, kolegij predsednika NSi. Geslo kongresa bo: Za Evropo na slovenskih tleh. Delegati bodo posegli še v program stranke in sprejeli nekaj resolucij. **(kše)**

Predlog SNS o višjih kaznih še "na čakanju"

SNS je pred dvema tednoma v državni zbor vložila novelo kazenskega zakonika, ki predvideva občutno višje kazni za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost, doslej pa so se tej pobudi kot sopodpisniki pridružili vodja poslanske skupine SDS Andrej Vizjak ter poslanca Franc Kangler (SLS+SKD) in Marko Diaci (SMS).

Poslanec nacionalne stranke **Sašo Peče** je na včerajšnji tiskovni konferenci povedal, da ga je predsednik DZ **Borut Pahor** obvestil, da je skupina poslancev s prvopodpisanim **Pavlom Ruparjem** (SDS) maja lani v zakonodajni postopek že vložila predlog novele kazenskega zakonika, ki ureja enako ali podobno vsebino. Rupar je na Pečetovo prošnjo že podpisal zahtevo za umik tega zakona iz parlamentarne procedure, enako naj bi po pričakovanju poslanca SNS storili še trije sopodpisniki Ruparjevega predloga, in sicer **Franc Pukšič, Mirko Zamernik** in **Jožef Jerovšek** (vsi SDS). **(sta)**

Teroristi so morda merili v kapital, a zadeli so svobodo

Napadi bolj opravičilo kot vzrok za vojno

Rastko Močnik, Vlado Miheljak in Nenad Miščević o vzrokih in posledicah terorističnih napadov v ZDA - Bi morala tudi za teroriste veljati načela ženevske konvencije?

Kakšni so resnični vzroki in kakšne bodo dolgoročne posledice nedavnih terorističnih napadov na ZDA za politično podobo sveta? Priznani družboslovci, ki so jih Zofijini ljubimci (društvo za razvoj humanistike) v sredo, 24. oktobra, povabili v mariborsko galerijo Media Nox, niso niti poskušali dati odgovorov, ampak so se trudili razčleniti in razložiti možnosti. Sociolog kulture dr. Rastko Močnik (profesor ljubljanske filozofske fakultete), filozof dr. Nenad Miščević (profesor mariborske pedagoške fakultete in kolumnist hrvaškega dnevnika Novi list) in politični psiholog dr. Vlado Miheljak (profesor ljubljanske fakultete za družbene vede in komentator Dela) so privabili v galerijo skoraj preveliko množico. Morda tudi zato, ker je policija Miheljaka nedavno aretirala pred ameriškim veleposlaništvom, kar je povzročilo precejšen medijski odziv.

Pri napadih na ZDA 11. septembra letos gre najverjetneje za učinek čarovnikovega vajenca oziroma Frankensteina, ki se je obrnil proti svojemu stvarniku. Američanom je ves čas šlo predvsem za zagotavljanje lastnih ekonomskih interesov, hkrati pa za nasprotovanje socialistično usmerjenim gibanjem - torej so podpirali njihove nasprotnike (skupaj z ekstremisti in odkritimi teroristi), predvsem iz islamističnih vrst, ki pa so jim postopoma zrasli čez glavo. Ne glede na upravičeno prizadetost ob nedavnih napadih so ti ameriškim oblastem prišli do neke mere celo prav - zlorabili so jih namreč za uvajanje permanentnega izrednega stanja svetovnega obsega. Z mednarodno podporo so si ZDA, že sicer edina velesila, tudi "de iure" zagotovile vlogo svetovnega suverena.

V imenu varnosti (seveda po modelu "pax americana") bodo po 11. septembru prizadete predvsem svoboda, demokracija in človekove pravice. Prav te so torej zadeli teroristi, čeprav so morda merili v multinacionalni kapital in ameriški imperializem - kar bi bilo, če bi šlo za drugačna sredstva, opravičljivo. Postavlja se tudi vprašanje meje med (upravičeno) gverilo in terorizmom. Problem je, da so "simpatični" borci za pravičnejši svet (predvsem spontana ali teritorialno omejena osvobodilna, socialna in protiglobalizacijska gibanja) slabo organizirani in nemočni - za razliko od globalno razmišljajočih in delujočih fundamentalistov.

Amerika je po napadih nemudoma napovedala vojno terorizmu. S tem je posredno priznala, da ne gre za organizirani kriminal (ta bi zahteval iskanje dejanskih krivcev in njihovo sojenje z vsemi dokaznimi postopki), ampak za vojaško delovanje - torej bi morala tudi za teroriste veljati ženevska konvencija. Ob tem se razkriva dvoličnost svetovne skupnosti, ki ameriško maščevanje skoraj soglasno podpira, čeprav vsaj formalnopravno niti ni jasno, ali so njegov cilj pravi (so)krivci. Če je opravičilo napada na Afganistan tudi tamkajšnje sistematično kršenje temeljnih človekovih pravic, zakaj torej niso tega storili že prej in še kje drugje? A zadostnih razlogov najbrž ne kaže iskati v pravičnosti ali celo morali, ampak prej v ekonomskih in političnih interesih.

Darinko Kores Jacks